

ZAŠTITA INTERESA DJECE – RAZNO

Sigurnost

Sigurnost djece tijekom ljetnih praznika

Svjesni brojnih rizika u području slobodnog vremena djece te činjenice da djeca najveći broj povreda svojih prava doživljavaju za vrijeme praznika, u povodu početka školskih praznika uputili smo javnu preporuku roditeljima, ali i svim odraslima koji mogu pridonijeti boljoj zaštiti i ostvarivanju prava djece. U poruci pravobraniteljice, naslovljenoj „Omogućimo djeci radosne i sigurne ljetne praznike“ istaknuli smo da odrasli imaju obvezu i odgovornost posvetiti djeci odgovarajuće vrijeme, osigurati im adekvatne prostore i sadržaje te ih zaštititi od mogućih rizika. Apelirali smo na roditelje da se tijekom praznika što više posvete djeci, da provode vrijeme s njima u zajedničkoj zabavi, ali i da vode računa o njihovoj sigurnosti na igralištima, u prometu, na plaži i u ostalim aktivnostima. Ujedno smo pozvali lokalne zajednice, udruge, sportske, obrazovne, kulturne i vjerske organizacije, centre za djecu, mlade i obitelj da osiguraju djeci raznovrsnu ponudu slobodnih aktivnosti kako bi ljetne praznike provela u poticajnom i sigurnom okruženju. Posebnu podršku u osiguravanju takvih aktivnosti trebaju djeca korisnici socijalne pomoći i djeca s TUR. Upozorili smo i na važnost brige, osobito o mlađoj djeci, tijekom kupanja i boravka na suncu, zatim na važnost sigurnosti djece na igralištima, u igraonicama i u ljetnim kampovima, kao i na nadzor aktivnosti djece na internetu. Pozvali smo policiju da s posebnom pažnjom nadzire sigurnost djece u prometu, kao i poštovanje propisa koji se odnose na zaštitu djece, primjerice, zabranu prodaje alkohola djeci i kasnih noćnih izlazaka djece mlađe od 16 godina. Pozvali smo i medije da redovito informiraju javnost o ponudi aktivnosti za djecu, kao i da sami redovito nude kvalitetne medijske sadržaje za djecu i mlade.

Modernizacija europskog prometnog sustava

Hrvatskim zastupnicima u Europskom parlamentu preporučili smo aktivno uključivanje u problematiku sigurnosti djece u prometu te podržavanje prijedloga Europske komisije (EK) o paketu mjera za modernizaciju europskog prometnog sustava. Zastupnica Ruža Tomašić obavijestila nas je da će lobirati u svojoj parlamentarnoj grupaciji da se prijedlog EK usvoji te da će se obratiti ministru unutarnjih poslova radi daljnjih mogućnosti djelovanja na nacionalnoj razini. MUP je zahvalio na našoj inicijativi te naglasio da će kroz rad u stručnim odborima EK i radnim skupinama Vijeća EU podržati zakonodavni paket o uspostavi sigurne mobilnosti s ciljem zaštite života te približavanja nultoj stopi poginulih i teško ozlijeđenih osoba u prometu.

Siguran prijevoz djece

Putem Hrvatske zajednice županija svim smo županijama i Gradu Zagrebu uputili preporuku da pitanju sigurnosti djece na području županija i Grada Zagreba posvete pojačanu pažnju i da ulažu u siguran prijevoz djece. Zatražili smo od njih i konkretne podatke o ulaganjima u cestovnu infrastrukturu, siguran cestovni prijevoz djece te praćenje kvalitete prijevoza djece i preventivne aktivnosti za sigurni prijevoz djece u osobnim automobilima. Odgovori koje smo primili pomažu nam u praćenju sigurnosti djece u prometu.

Sigurnost djece u prometu

Prateći problematiku stradavanja djece u prometu uočili smo da MUP statistički ne prati prekršaje iz *Zakona o sigurnosti prometa na cestama* na štetu djece. Stoga smo preporučili unapređivanje sustava obrade podataka te pozvali na suradnju i izvještavanje Ureda pravobraniteljice za djecu o svakom slučaju smrtnog ili težeg stradavanja djece u prometu drugim značajnim događanjima u prometu na štetu djece. Preporuka je prihvaćena.

Sigurnost u prometu djece u Samoboru

Saznavši za ugroženu sigurnost djece prilikom prelaska ceste Samobor-Bregana, obratili smo se Gradu Samoboru, Hrvatskim cestama d.o.o. te PU zagrebačkoj s preporukom da žurno poduzmu radnje iz svoje nadležnosti kako bi se prevenirale nezgode. Ukazano nam je na opasnosti raskrižja Ulice Matice iseljenika i Ulice grada Wirgensa u Samoboru, kao i da je riječ o ravnom dijelu ceste na kojem se razvijaju znatno veće brzine od dopuštenih u gradu te o dijelu ceste na kojem je promet izrazito intenzivan, pogotovo u jutarnjim i popodnevним satima, a to je ujedno jedini pješački put iz naselja Samoborski vrtovi na putu do škole. Preporučili smo da se žurno upotpuni horizontalna i vertikalna signalizacija te djeci omogućí siguran prijelaz preko ceste. Također smo preporučili da se na spornom prijelazu ceste osigura prisutnost prometnog policajca, naročito u periodima prije početka i po završetku nastave. Saznajemo za aktivnosti na rješavanju ovog problema (izgradnja pješačke staze, dobivanje potrebnih suglasnosti i procijenjene vrijednosti izgradnje pješačke staze i dr.) Također saznajemo da su u svibnju 2018. radovi započeli.

Sigurnost u prometu djece u Splitu

Saznali smo iz medija za brojne opasnosti kojima je na putu od kuće do škole svakodnevno izloženo dvadesetak djece iz istočnog dijela splitskog gradskog kotara Neslanovac. Prema navodima medija djeca na putu do OŠ Ravne Njive „riskiraju život uspinjući se improviziranim strmim putićem iznad obilaznice, na manje od pola metra udaljeni od brze ceste, s jedne, te barem četiri metara visoke provalije, s druge strane“. Proizlazi da je alternativa tom pravcu ucrtani javni put u vlasništvu grada, koji je trenutačno neuređen, neosvijetljen i zapriječen glomaznim građevinskim otpadom. Želeći pridonijeti bržem rješavanju problema s kojima se susreću djeca s Neslanovca, kako bi im se čim prije omogućio siguran put od kuće do škole, preporučili smo Gradu Splitu da žurno poduzme radnje za uređivanje spomenutoga javnog puta. Grad Split odgovorio je na preporuku te nas informirao o realizaciji radova na uređenju puta kojim djeca iz GK Neslanovac prolaze na putu od kuće do škole (OŠ Ravne Njive). Saznajemo i za radne akcije u kojima su sudjelovali stanovnici Neslanovca te tako pridonijeli rješavanju problema.

Sigurnost u prometu djece iz Podstrane

Potaknuti anonimnom predstavkom roditelja djece iz Podstrane, koja se odnosi na ugroženu sigurnost djece u prometu prilikom prelaska državne ceste *Jadranske magistrale*, obratili smo se Hrvatskim cestama d.o.o., Općini Podstrana te PU splitsko-dalmatinskoj preporučivši da ispituju navode iz pritužbe te žurno poduzmu radnje iz svoje nadležnosti kako bi se spriječile nezgode i poboljšala sigurnost djece u prometu. Kako nigdje na spornom dijelu ceste nije obilježen pješački prijelaz, preporučili smo da se čim prije poduzmu aktivnosti kako bi se omogućili uvjeti za siguran prijelaz preko Strožanačke ceste. Iz izvješća PU splitsko-dalmatinske saznajemo da bi po njihovoj procjeni, s obzirom na intenzitet prometa cestom D8 i konfiguraciji navedene dionice i raskrižja, iscertavanje pješačkog prijelaza uobičajenom metodom, uz postavljanje prometnog znaka, moglo dodatno opteretiti sigurnost i protočnost prometa zbog prometa vozila i ponašanja pješaka. Obaviješteni smo da zbog načina izvedenosti konkretne dionice te privatnih površina uz cestu, nije moguć ni povremeni nadzor policijskih službenika prometne policije. Saznajemo također da pješački pothodnik koji se nalazi za oko 80 m istočno od središnjeg dijela raskrižja ceste D8 i Ulice poljičkih knezova građevinski nije prilagođen osobama s invaliditetom, kao ni za kretanje i korištenje dječjih kolica. Općina Podstrana nas je u odgovoru na preporuku izvijestila da su pokrenuli inicijativu za rekonstrukcijom četiriju raskrižja s državnom cestom D8, među kojima i raskrižje na koje se odnosi anonimna predstavka te da je inicijativa prihvaćena od strane Hrvatskih cesta d.o.o. Saznajemo i da je Općina potpisala ugovor s jednom tvrtkom za

prikupljanje posebnih uvjeta, izradu idejnih projekata i ishođenje lokacijskih dozvola za sva četiri raskrižja.

Pravosuđe

Boravak djeteta s majkom u istražnom zatvoru

Prethodnih godina upozoravali smo MP da su, temeljem važećih propisa, djeca majki lišenih slobode na izdržavanju kazne i djeca majki u istražnome zatvoru u nejednakom položaju. U povodu konkretnog slučaja MP-u smo uputili preporuku tražeći da se iznađe rješenje za ostanak djeteta rođenog u zatvorskim uvjetima s majkom i za vrijeme istražnog zatvora. Naime, majci koja je rodila dijete za vrijeme izdržavanja kazne te je, prema važećim propisima, dijete ostalo s njom u roditeljskom odjelu zatvora, u ponovljenom sudskom postupku određen je istražni zatvor koji onemogućuje ostanak djeteta s majkom. Zatražili smo intervenciju MP-a kako se dijete (koje majka još doji) ne bi odvajalo od majke. Unatoč ograničavajućem sadržaju propisa, naša je preporuka prihvaćena te je majci omogućen ostanak na roditeljskom odjelu do ukidanja istražnog zatvora i puštanja na slobodu.

Unapređivanje uvjeta za odvijanje posjeta djece roditeljima lišenim slobode

Temeljem obavijesti da u Zatvoru u Zagrebu posjeti djece roditeljima lišenim slobode nisu organizirani u zasebnom terminu, odvojeno od odraslih posjetitelja, zbog čega i sasvim mala djeca dugo čekaju u neprimjerenim uvjetima, uputili smo preporuku UZSP-u i zatvoru da se organiziraju termini isključivo za posjete djece, kao u većini zatvorskih ustanova u Hrvatskoj. Također smo preporučili i unapređivanje komunikacije djelatnika pravosudne policije s posjetiteljima i dodatno uređenje prostora.

Uvođenje video komunikacije između djece i roditelja u zatvoru

Iskazali smo podršku uvođenju video kontakta djece s roditeljem koji je u zatvoru, u okviru zajedničkog projekta MP-a i Ureda UNICEF-a za Hrvatsku u suradnji s Udrugom RODA, za koji je osigurana oprema te će se pristupiti edukaciji djelatnika kaznenih ustanova. Ujedno smo UZSP-u preporučili da neposredan kontakt i dalje ostane prioritet te da se neprimjerno ponašanje zatvorenika u kaznenoj ustanovi ne sankcionira reduciranjem kontakta s djetetom.

Ostvarivanje prava djece čiji su roditelji u istražnom zatvoru

Zbog različitog postupanja prema djeci istražnih zatvorenika u odnosu na djecu osoba koje izvršavaju zatvorsku kaznu (smanjeni opseg posjeta, nepostojanje zajedničkih aktivnosti i dr.), što posebice nepovoljno djeluje na djecu kod dugotrajnog izvršavanja mjere istražnog zatvora roditelja, uputili smo preporuku UZSP-u. Preporučili smo ujednačeno postupanje sa svom djecom, neovisno o pravnom temelju lišenja slobode njihovih roditelja. Ujedno smo preporučili da se u godišnjem izvješću o radu objave podaci i o djeci istražnih zatvorenika i kažnjenika te njihovim posjetima sukladno preporuci UN-ovog Odbora za prava djeteta Republici Hrvatskoj. UZSP je prihvatio preporuku te izvijestio o ujednačenoj evidenciji posjeta djece svih kategorija osoba lišenih slobode, koja će biti objavljena u godišnjem izvješću. U odnosu na posjete djece istražnim zatvorenicima, naveli li su da je odluka o opsegu posjeta u nadležnosti suca istrage i reguliran je drugim propisima, a ne onima koji se odnose na zatvorenike.

Praćenje ispunjavanja obveze uzdržavanja kod uvjetne osude

Pravobraniteljici za djecu skrenuta je pozornost na navodno toleriranje neispunjavanja obveze plaćanja uzdržavanja za dijete, koja je počiniteljima kaznenog djela nametnuta uz uvjetnu

osudu. Prema navodima stranaka, u slučajevima osude za kazneno djelo neplaćanja uzdržavanja, neplatišama uzdržavanja nerijetko se od strane probacijske službe tolerira neispunjavanje obveze, odnosno njezino nepravovremeno ispunjenje. Preporučili smo MP-u da probacijske službe upozna s nužnošću striktnog praćenja ispunjavanja obveze kako bi se neplatiše uzdržavanja prijetnjom zatvorskom kaznom motiviralo na plaćanje uzdržavanja. Preporuka je prihvaćena i realizirana.

Slobodno vrijeme – zaštita djece u sportu

Raspored korištenja prostora za sportove na ledu za djecu

U povodu anonimne pritužbe roditelja na organizaciju te raspored treninga i utakmica hokeja na ledu za mlađe dobne skupine djece uputili smo preporuku Zagrebačkom savezu hokeja na ledu i Zagrebačkom klizačkom savezu. Otprije smo upoznati s problemima i poteškoćama vezanim uz organizaciju treninga koji su uzrokovani nedostatkom klizačkih površina pa smo i ovaj put iskazali stav da su ponuđeni termini treniranja neprimjereni dječjoj dobi i njihovim temeljnim potrebama te da ih je nužno (ponovno) preispitati. Preporučili smo da u daljnjim aktivnostima i planiranjima prioritet bude najbolji interesa djece tako da raspored korištenja ledenih površina za djecu (neovisno o kojem sportu na ledu je riječ), bude primjereno njihovoj dobi. U odgovoru se navodi kako zbog nedostatka termina za sve sportove na ledu i nedostatka odgovarajućih objekata klubovi koriste svaki termin koji im je na raspolaganju kako bi mogli realizirati barem dio plana i programa rada.

Zaštita prava djece u RNK Split

Pravobraniteljici za djecu obratio se Radnički nogometni klub (RNK) Split ukazavši na odluku kojom je zabranjena registracija igrača za cijeli klub, a što se odnosilo i na njihovu omladinsku školu. Tim povodom uputili smo preporuku Hrvatskom nogometnom savezu (HNS) da preispita utjecaj svojih odluka na djecu koja treniraju u ovom Klubu, da im omogući registraciju, a tako i daljnje sudjelovanje u sportskim aktivnostima u skladu s njihovim interesima i dobrobiti. Saznavši da je riječ o odluci FIFA-ine Komisije za rješavanje sporova ponovno smo se obratili HNS-u s preporukom da u postupcima pred međunarodnim tijelima, ukoliko propisi to omogućavaju, sudjeluju i/ili potaknu klubove na sudjelovanje te se založe za prava i interese djece koji, prema odredbi čl. 3. *Konvencije o pravima djeteta*, uvijek trebaju imati prednost u odnosu na interese odraslih. U konkretnom slučaju, zamolili smo da ispituju mogućnost traženja tumačenja odluke u dijelu u kojem ona ima nepovoljni utjecaj i učinak na djecu. Obaviješteni smo o stavu HNS-a kako konkretna sankcija nije usmjerena na djecu već se odnosi na sve igrače koji bi se htjeli registrirati za klub te da djeci koja su članovi i registrirani igrači kluba nisu povrijeđena prava na igranje i treniranje.

Zaštita prava i dobrobiti djece koja treniraju nogomet

Saznavši za praksu organizacije i održavanja nogometnih utakmica mlađih dobnih kategorija u neprimjerenim vremenskim uvjetima te da odgoda utakmice ovisi isključivo o tehničkim kriterijima (koliko visoko lopta odskoči na terenu i sl.), pri čemu se ne uzima u obzir utjecaj vremenskih prilika na zdravlje djece, obratili smo se HNS-u i Zagrebačkom nogometnom savezu. Preporučili smo da razmotre mogućnost izmjene i dopune važećih općih akata i propisa/propozicija natjecanja koji se odnose na mlađe dobne kategorije, tako da se jasno prioritet dade zaštiti zdravlja djece, u odnosu na tehničke mogućnosti/izvedbu ili u odnosu na zaštitu imovine (koja se primjerice štiti *od oštećenja zbog vremenskih prilika - obilne kiše, snijega i sl.* što se spominje u tada važećim Propozicijama natjecanja za pionire).

Zaštita od nasilja

Programi prevencije nasilja u odgojno-obrazovnim ustanovama

Slučajevi nasilja nad djecom i među djecom u odgojno-obrazovnim-ustanovama ukazuju da taj problem i dalje ne prate odgovarajuće preventivne i zaštitne mjere. Iako su u odgojno-obrazovnom sustavu programi prevencije nasilja brojni i raznoliki, oni često nisu evaluirani te je njihova učinkovitost upitna. Mišljenja smo da u državi treba postojati jedinstvena strategija i preventivni programi s jedinstvenim načelima i smjernicama, lako primjenjivi i dostupni svim školama. Osmišljavanje novih učinkovitih i stručno utemeljenih programa zahtijeva dodatnu energiju, vrijeme i novac te smatramo da valja podržati postojeće kvalitetne i evaluirane programe. Nacionalnom centru za vanjsko vrednovanje (NCVV), Agenciji za odgoj i obrazovanje (AZOO) te Ministarstvu znanosti i obrazovanja (MZO) predložili smo analizu učinkovitih i stručno utemeljenih programa, razmatranje mogućnosti njihove implementacije u sve odgojno-obrazovne ustanove te da njima budu obuhvaćena sva djeca. NCVV odgovorio je da je spreman je za svaki oblik suradnje, ali da do sada od MZO-a nisu bili zaduženi za evaluaciju pojedinih programa prevencije nasilja koji se provode u odgojno-obrazovnim ustanovama niti raspoložu evidencijom o provedbi programa. AZOO je odgovorio da svaka škola ima obvezu izraditi *Školsku preventivnu strategiju* koja mora obuhvaćati prevenciju svih neprihvatljivih oblika ponašanja, uključujući prevenciju ovisnosti i prevenciju nasilja.

Stajalište u povodu nasilja nastavnika nad učenicom

Potaknuti brojnim medijskim napisima i reakcijama na događaj u Strojarskoj školi u Čakovcu, u kojoj je nastavnik nasilno reagirao na neprimjereno ponašanje učenika, javno smo iskazali zabrinutost zbog stavova pojedinaca koji su podržali nasilni čin nastavnika. Istaknuli smo kako ne opravdavamo bilo koji oblik nasilja ni neprihvatljivog ponašanja, bilo da ga čine djeca ili odrasli, ali smo se usprotivili stvorenoj polarizaciji oko tog slučaja (usmjerenoj na traženje „krivca“) ističući da ona šteti i djeci i nastavnicima. Nažalost, nasilje u školama prisutno je na svim razinama. Nasilno se ponašaju i djeca, ali i pojedini nastavnici koji se djeci nerijetko obraćaju s uvredama, omalovažavanjem i nepoštovanjem. Zbog neuspješne zaštite od nasilja i neprimjerene komunikacije, i djeca i odrasli osjećaju se loše u školi te ne ostvaruju svoje ljudske i akademske potencijale. Učenici se žale na preopterećenost, isključivu fokusiranost na nastavne sadržaje te zanemarivanje odgojnih i preventivnih obveza i potencijala škole, kao i na nedovoljno posvećenosti izgrađivanju kvalitetnih odnosa s nastavnicima. Nastavnici, pak, ukazuju na nedostatan temeljno obrazovanje i izostanak stručnog usavršavanja za odgojni i korektivni rad s djecom te za odgovarajuću komunikaciju s djecom i njihovim roditeljima. Bez sustavne promjene teško je očekivati da škola bude sigurno mjesto za djecu i nastavnike, mjesto ostvarivanja potencijala tijekom razvoja, dvosmjernog poštovanja, uvažavanja i suradnje učenika, roditelja i nastavnika.

Suspenzija djelatnika škole zbog sumnje na počinjeno seksualno nasilje nad djetetom

Nakon saznanja o počinjenju kaznenog djela djelatnika škole na štetu djeteta, nakon kojeg je on nastavio raditi u školi do suspenzije, koju prema važećim propisima omogućava tek formalno pravno započinjanje kaznenog postupka, ponovo smo uputili preporuku MZO-u i školi. Preporučili smo da se u takvim slučajevima suspenzija primijeni na temelju utvrđivanja radno pravne odgovornosti djelatnika i kršenja Etičkog kodeksa škole. MZO-u smo ponovo preporučili izmjene *Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi* (ZOOSŠ) kojima bi se osiguralo udaljavanje osumnjičenog djelatnika od mogućeg kontakta s djecom i

prije formalnog započinjanja kaznenog postupka. Škola nas je izvijestila da je djelatnik nakon bolovanja otišao u mirovinu.

Ostalo

Preporuka o odgovornosti čelnika gradova i općina za sadržaje namijenjene djeci

Budući da je na Dječjem karnevalu u Kaštelima, na koji su organizirano dovedena i djeca iz dječjih vrtića, kao vrhunac manifestacije na plaži simbolično spaljen pano koji predstavlja slikovnicu o obiteljima s istospolnim roditeljima (aluzija na slikovnicu „Moja dugina obitelj“), pravobraniteljica je javno osudila taj čin i ocijenila da je riječ o neprihvatljivom načinu komuniciranja s djecom i izlaganju djece porukama mržnje i nesnošljivosti. Budući da je gradonačelnik Kaštela o tom događaju izjavio da se „Grad ne miješa“ u organizaciju pokladnih događanja te da je to prepušteno kaštelanskoj karnevalskoj udruzi *Poklade*, pravobraniteljica je upozorila da je on, kao gradonačelnik, trebao osuditi simbolično spaljivanje slikovnice na dječjem karnevalu i izlaganje djece porukama nesnošljivosti. Preporučila mu je da ubuduće, s ciljem zaštite dobrobiti djece, obrati više pažnje na to kojim se organizacijama i pojedincima omogućuje provođenje programa za djecu i kakve sadržaje i aktivnosti oni nude djeci. Sadržaji za djecu trebaju biti razvojno poticajni i primjereni dobi djece te ne smiju nanositi štetu djeci, a osobito ne smiju poticati nesnošljivost ni agresivno ponašanje. Od jedinica lokalne uprave i samouprave, koje podupiru organiziranje sadržaja za djecu, očekuje se da preuzmu odgovornost za to da se djeci nude kvalitetni sadržaji. Gradonačelnik je prihvatio preporuku, iako smatra da je glavna odgovornost na udruzi koja organizira karneval. Ističući da se ni ubuduće „neće miješati“ u rad bilo koje udruge, ipak će u okviru svojih ovlasti preporučiti organizatorima dječjih događanja da se oko ključnih pitanja posavjetuju s institucijama za zaštitu prava djece, uključujući i pravobraniteljicu za djecu. Stajalište je pravobraniteljice da su čelnici gradova i općina, koji ustupaju javne površine udrugama za organiziranje sadržaja za djecu, dužni prethodno obvezati udruge na poštovanje posebnih zahtjeva za zaštitu dobrobiti djece.

Suradnja pravobraniteljice za djecu i članova Europskog parlamenta iz Hrvatske

Prepoznajući mogućnosti članstva i zastupničkog rada u Europskom parlamentu (EP) u području ljudskih prava i želeći nastaviti prije nekoliko godina započetu suradnju sa članovima EP-a iz Hrvatske, obratili smo se zastupnicima. Predložili smo da podrže inicijativu da postojeća *međugrupa* za dječja prava u EP-u preraste u *odbor* nadležan isključivo za djecu, koji bi svojim institucionalnim kapacitetom omogućio sustavnu procjenu utjecaja propisa i drugih inicijativa na djecu, procjenu o tome koliki se dio proračuna EU ulaže u djecu i razmatranje drugih tema kojima su se obvezne baviti sve države stranke *Konvencije o pravima djeteta*. Pozvali smo da se obveze, koje su preuzete *Konvencijom o pravima djeteta*, *Lisabonskim sporazumom* i *Poveljom Europske unije o temeljnim pravima*, ostvare kroz konkretne rezultate za djecu. Većina EU parlamentaraca odgovorila je na naš prijedlog i prihvatila ga, a s tri članice parlamenta već je i ostvarena suradnja.

Diseminacija preporuke Vijeća Europe (VE) državama članicama o djeci čiji su roditelji u zatvoru

U nastavku na dugogodišnje aktivnosti Ureda pravobraniteljice za djecu u ostvarivanju prava djece čiji su roditelji u sukobu sa zakonom, osigurali smo prijevod *Preporuke CM/Rec (2018)5 Odbora Ministara državama članicama o djeci roditelja zatvorenika*. Budući da se najveći broj preporuka odnosi na zatvorski sustav – u pogledu prostora, organizacije posjeta i komunikacije s djecom, prijevremeni izlazak iz zatvora, osoblje i njihovu spremnost za

podršku djeci i drugo, dostavili smo taj dokument MP-u. Preporučili smo da se ove preporuke VE ugrade u strategije, dokumente, akcijske planove i praksu unutar zatvorskoga i probacijskoga sustava. U razradi, razumijevanju i provedbi ovih preporuka pravobraniteljica za djecu ponudila je svoju suradnju i informacije o međunarodnoj pozitivnoj praksi. UZSP je omogućio zamjenici pravobraniteljice da kroz predavanja i radionice s preporukama upozna pravosudne policajce i djelatnike tretmana na temeljnom tečaju i kroz provođenje projekta *Neprekinuta veza* udruge Roda. Također nas je informirao o tome kako se ostvaruju neke od preporuka (npr. izrada plakata kojima se djeca upoznaju sa životom i aktivnostima svojih roditelja u zatvoru).

Diseminacija preporuke VE i donošenje cjelovite politike ostvarivanja prava djece u digitalnom okruženju

U povodu donošenja *Preporuka Vijeća Europe o smjernicama za poštovanje, zaštitu i ostvarivanje prava djece u digitalnom okruženju* pozvali smo Vladu RH i relevantna ministarstva na što skoriju primjenu i diseminaciju ova preporuke. Također smo preporučili **donošenje cjelovite politike** ostvarivanja prava djece u digitalnom okruženju u RH. Prateći tijekom niza godina ostvarivanje prava djece u ovom području uočili smo da u Hrvatskoj nema jedinstvene, konzistentne državne politike usmjerene specifično na zaštitu prava i interesa djece u digitalnom svijetu. S razine države nisu dovoljni naponi usmjereni na osiguravanje prava sve djece na digitalnu pismenost, dostupnost tehnologije, kao ni na razvoj javne svijesti o različitim vrstama rizika za djecu, osobito za onu najmlađu i za ranjive skupine. Zanemareno je područje dječjega sudjelovanja i prava na dobno i razvojno primjerene digitalne materijale za učenje, igru i zabavu, koji pridonose dobrobiti djece i unapređuju njihov razvoj. Preporuku smo uputili MDOMSP-u, MZO-u, MUP-u i Ministarstvu kulture. MDOMSP je podržao što skoriju provedbu i diseminaciju *Preporuke i smjernica VE* te je osigurao prijevod dokumenta i dostavio ga svim CZSS-ima, udrugama i relevantnim ustanovama. Vladi RH predložio je da se o *Preporuci VE* izvijesti i Središnji državni ured za razvoj digitalnog društva. Najavio je da će područje zaštite prava djece u digitalnom okruženju biti uključeno kao jedno od prioriternih područja u buduće strateške dokumente za prava djece u RH. Ministarstvo kulture prihvatilo je našu preporuku. MUP je izvijestio o svojim aktivnostima u području kibernetičke sigurnosti građana RH i zaštite djece, osobito od seksualnog iskorištavanja i zlostavljanja te o preventivnim aktivnostima koje provodi u međuresornoj suradnji.